

uit welken tijd, of welke ideële gezindheid daarin werd uitgesproken. Er bestaat een hoogere waarheid dan die welke door esthetische formules in een kunstvorm is vastgelegd; ze is — en alleen — aanwezig in de bestaansvormen waarin de natuur en het leven voor onze oogen aanschijn nemen — altijd anders. En het is de eeuwige bewegelijkheid daarvan, die de kunstenaar, zèlf een maatschappelijk en cultureel groeisel, in zijn werk tracht te stabiliseeren.

W. S.

W. HUSSEM IN DEN ROTTERDAMSCHEN KUNSTKRING.

Een jaar of zes geleden kwam in den kunsthandel Unger en Van Mens een zeer jonge Rotterdammer te voorschijn met werk, dat sterk onder invloed stond van Vincent van Gogh. Het waren schilderijen, waaraan zeer zeker talent, maar ook veel jeugdige durf en onervarenheid te onderkennen waren.

Daarna is de figuur van Hussem als het ware „ondergedoken”. Wij zagen niets meer van hem, en hoorden alleen, dat hij teruggetrokken in een dorpje in de buurt van Avignon woonde. Hoevele jonge schilders ontvluchten ons land om in een andere atmosfeer, onder ander licht van een anderen hemel te gaan leven en werken! Wij weten eigenlijk niet, of dat op zichzelf van kracht getuigt, het is een verschijnsel, dat zich aan alle kanten voordoet en een probleem, dat niet in een paar woorden op te lossen zou zijn. Wij vinden het door alle eeuwen heen terug en zeker is het, dat het den schilders even vaak tot heil als anderzijds tot verderf is geweest.

Na ijverige studie-jaren is Hussem thans opnieuw te voorschijn gekomen in den Rotterdamschen Kunstkring met niets dan een reeks op het eerste oog bescheiden-aandoende aquarellen en teekeningen, welke van half Januari tot half Februari tentoongesteld bleven. Op onze vraag, of hij uit Frankrijk geen schilderwerk had meegebracht, was het welbewuste antwoord: niets om te exposeeren.

Het was dus zaak, alleen aan deze teekeningen waar te nemen, hoe de gaven van Hussem zich langzaam maar gestadig aan het ontvouwen en ontwikkelen zijn, en het lijkt ons de moeite waard in dit kunsttijdschrift er met een enkel woord de aandacht op te vestigen. Hussem behoort tot wat wij noemen de geduldigen, die hun drift bedwingen en in liefdevolle overgave tot het meest eenvoudige gegeven hun eigen waarheid trachten te benaderen. Sommigen doen dat streepje na streepje en schrapje na schrapje, als een reactie op het impressionisme en alles wat daarna kwam met raken of mislukten gooi, met zuiveren of onwaren worp, wat enkele jongeren als het ware teruggedreven heeft tot eene